

Enhed
Familier

Sagsbehandler
Lars Thøgersen

Sagsnr.
2016 - 4195

Doknr.
439392

Dato
27-03-2017

Oversigt over hørings svar til Forslag til lov om ægtefællers økonomiske forhold og Forslag til lov om ændring af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, lov om ægtefælleskifte m.v. og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om ægtefællers økonomiske forhold)

1. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 29. november.2016 til den 3. januar.2017 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatrådet, Foreningen af autoriserede bobestyrere. Danske Advokater, Danske Familieadvokater, Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige, Danske Insolvensadvokater, Kuratorforeningen, FSR Danske Revisorer, Den danske aktuarforening, Vestre Landsret, Østre Landsret, Tinglysningssretten, Sø- og Handelsretten, Byretterne, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolernes Tjenestemandforening, HK Landsklubben Danmarks Domstole, Domstolsstyrelsen, Ankestyrelsen, Statsforvaltningen, Foreningen af Offentlige Chefer i Statsforvaltningen, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Dansk Arbejdsgiverforening, KL, Lederne, Akademikernes Centralorganisation, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, Centralorganisationernes Fællesudvalg, Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte, Dansk Industri, ATP, Lønmodtagernes Dyrtidsfond, Forsikring & Pension, Finansrådet, Lønmodtagernes Garantifond, Landbrugsrådet, Realkreditrådet, Landsorganisationen i Danmark LO, Realkreditforeningen, Institut for Menneskerettigheder, Datatilsynet, Retssikkerhedsfonden, Dansk Retspolitisk Forening, Det Centrale Handicapråd, Forbrugerrådet, Kvinderådet, Ældre Sagen, Danske Handicaporganisationer, Landsorganisationen af Kvindekrisecentre (LOKK), Mødrehjælpen, Mandekrisecentret, Copenhagen Business School (Juridisk Institut), Københavns Universitet (Det Juridiske Fakultet), Syddansk Universitet (Juridisk Institut), Aalborg Universitet (Juridisk Institut), Aarhus Universitet (Juridisk Institut), Landsstyremrådet for Sundheds- og Indenlandsanliggender, Departementet for Familier, Ligestilling, Sociale Anliggender og Justitsvæsen, Rigsombudsmanden på Færøerne, Rigsombudsmanden i Grønland, Andelsboligforeningernes Fællesrepræsentation, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Boligselskabernes Landsforening, BOSAM, Danmarks Lejerforeninger, Dansk Byggeri, Dansk Ejendomsmæglerforening, Danske Arkitektvirksomheder, Danske Boligadvokater, Danske Regioner, Danske Studerendes Fællesråd, Danske Udlejere, Ejendomsforeningen Danmark, Ejerlejlighedernes Landsforening, Finansrådet, Forbrugerrådet, Foreningen af andelsboligforeninger i krise, Grundejernes Investeringsfond, Kommunekredit, Lejernes Landsorganisation i Danmark, Realkreditforeningen, Realkreditrådet, Byggesocietetet, Bygherreforeningen i Danmark, Danmarks Lejerforeninger, Dansk Byggeri, Danske Udlejere, Ejendomsforeningen Danmark, Grundejernes Investeringsfond, Husleje- og Beboerklagenævnsforeningen, Københavns Kommune, Landbrug & Fødevarer, Lejernes Landsorganisation i Danmark og Statens Byggeforskningsinstitut/Aalborg Universitet.

2. Modtagne hørings svar

Børne- og Socialministeriet har modtaget hørings svar fra følgende høringsparter:

Vestre Landsret, Den Danske Dommerforening, Datatilsynet, Københavns Universitet (Det Juridiske Fakultet), Ålborg Universitet, Århus Universitet, Advokatrådet, Forsikring & Pension, DI (Dansk Industri), FinansDanmark (sammenslutning af Finansrådet og Realkreditrådet), Retspolitisk Forening, Østre Landsret, Tinglysningssretten, Sø- og Handelsretten, præsidenten for Københavns Byret på vegne byretspræsidenterne, Domstolsstyrelsen, Ankestyrelsen, Statsforvaltningen, Institut for Menneskerettigheder, Dansk Byggeri, Grundejernes Investeringsfond, Ældre Sagen og Landsstyreområdet for Sundheds- og Indenlandsanliggender.

Advokatforeningerne Danske ArveretsAdvokater, Danske Familieadvokater og Danske Advokater har afgivet et samlet hørings svar, der indeholder bidrag fra Danske Insolvensadvokater.

Herudover har ministeriet modtaget bemærkninger fra professor Peter Arnt Nielsen, CBS.

3. Bemærkninger fra myndigheder og organisationer m.v.

Østre Landsret, Tinglysningssretten, Sø- og Handelsretten, præsidenten for Københavns Byret på vegne byretspræsidenterne, Domstolsstyrelsen, Ankestyrelsen, Statsforvaltningen, Institut for Menneskerettigheder, Dansk Byggeri, Grundejernes Investeringsfond, Ældre Sagen og Landsstyreområdet for Sundheds- og Indenlandsanliggender har ingen bemærkninger til lovforslagene.

3.1. Generelle bemærkninger

Advokatforeningerne mener, at der er behov for at revidere og modernisere retsvirkningsloven. Med lovforslaget imødekommes dette behov på flere punkter. Sprogbruget i retsvirkningsloven giver anledning til misforståelser, og det er derfor afgørende, at reglerne i den nye lov er klare, gennemskelige og let forståelige, og foreningerne håber, at den ændrede sprogbrug i lovforslaget vil medvirke til bred forståelse i befolkningen af reglerne om ægtefællers økonomiske forhold. Foreningerne efterlyser dog, at loven opbygges sådan, at det er klart, hvad der gælder under ægteskabet og ved separation, skilsmisse og en ægtefælles død.

Foreningerne enige i, at lov om ægtefællers økonomiske forhold som foreslået også skal finde anvendelse på ægteskaber, der er indgået før lovens ikrafttræden, og i vidt omfang også på dispositioner, der er foretaget før lovens ikrafttræden

Københavns Universitet har anført, at lovforslagene indeholder en forholdsvis beskedne reform i forhold til Retsvirkningslovsudvalgets lovudkast, og at hovedformålet med udvalget – en dyberegående reform af formuefællesskabet – ikke er blevet opfyldt. Lovforslagene indeholder dog velvalgte ændringsforslag.

Retspolitisk Forening har anført, at lovforslagene i det væsentlige viderefører den gældende ordning for ægtefællers formueforhold, men at anvendelsen af en mere nutidig systematik og sprogbrug er en klar forbedring i forhold til den gældende lovgivning.

FinansDanmark hilser det velkomment, at der med lovforslaget sker en modernisering af reglerne om ægtefællers økonomiske forhold sådan, at de fremstår enkle, tydelige og i et klart sprog og giver præcise svar på, hvordan ægtefællers formue deles ved separation, skilsmisse og død.

Ålborg Universitet finder det hensigtsmæssigt at placere relevante bestemmelser fra øvrige love sammen med bestemmelser fra retsvirkningsloven i én ny lov, lov om ægteskabets økonomiske forhold, idet borgerne på den måde langt nemmere kan skaffe sig svar på, hvordan ægtefællers formue deles ved separation, skilsmisse og død – og hvilke aktiver der ikke indgår i delingen. Hensigten om, at lovforslagets bestemmelser skal formuleres enkle, klare og tydelige, så ægtefæller kan forstå deres retsstilling, er prisværdig, og det er en særdeles kærkommen ændring, at begrebet fælleseje erstattes af begrebet delingsformue.

Den Danske Dommerforening har påpeget vigtigheden af, at regler om ægtefællers økonomiske forhold er enkle, gennemskelige og let forståelige. Reglerne har betydning for langt størstedelen af den voksne befolkning, og det er derfor vigtigt, at reglerne i almindelighed opfattes som rimelige og naturlige, og at de er praktisk gennemførlige. Med lovforslaget, hvor flere bestemmelser fra andre love indgår i en og samme lov, og hvor der er sket en vis sproglig tilpasning, er en del af disse ønsker imødekommet.

Advokatrådet har ingen bemærkninger til forslaget, da der efter rådets opfattelse ikke er væsentlige retssikkerhedsmæssige betænkeligheder forbundet med det.

3.2. Den legale formueordning

3.2.1. Bemærkninger fra høringsparterne om den legale formueordning

Københavns Universitet har anført, at forslaget om, at ægtefæller ved ansøgning om prøvelse af ægteskabsbetingelserne skal orienteres om reglerne om ægtefællers økonomiske forhold, bør følges op med bindende direktiver til vejledningens omfang og udformning, sådan at der bl.a. ikke kun bliver tale om en kort pjece med angivelse af lovens hovedregler og en uforpligtende opfordring til at rette henvendelse til en advokat. Det burde være en ret for den part, der giver et afkald på de fordele, som følger af formuefællesskabet, at få et møde med en juridisk kyndig vejleder forud for ægteskabets indgåelse. Det bør samtidig indføres et krav om, at en aftale om særeje kun er gyldig, hvis den person, som fraskriver sig lighedeling m.v., har fået rådgivning af en uafhængig juridisk kyndig.

Retspolitisk Forening har anført, at forslaget om, at ægtefæller ved ansøgning om prøvelse af ægteskabsbetingelserne skal orienteres om reglerne om ægtefællers økonomiske forhold, umiddelbart synes at være en god ide. Det er imidlertid efter foreningens opfattelse tvivlsomt, om en sådan ordning vil få den tilsigtede virkning, da parterne inden ægteskabet formentlig ikke er motiverede til at overveje formueordningen i ægteskabet. Den "stærke" af parterne vil dog muligvis benytte lejligheden til at sikre sine egne interesser. Lovgivningen bør derfor ikke være baseret på, at parterne selv skal indgå aftaler om formuedelingen, men bør indeholde afbalancerede løsninger, selv om parterne ikke har indgået aftaler om delingen.

3.2.2. Overvejelser

Det fremgår af den foreslåede ændring af ægteskabsloven, at kommende ægtefæller skal vejledes om reglerne om ægtefællers økonomiske forhold, herunder om reglerne om deling af ægtefællers formue ved separation, skilsmisse og død samt om mulighederne for at aftale fravigelser af delingsordningen. I vejledningen vil de kommende ægtefæller blive opfordret til at overveje, om de har behov for at aftale en anden ordning end lighedeling. På den måde vil der blive sendt et signal til kommende ægtefæller om, at ægteskabet også juridisk vil have stor betydning for dem, og at de har mulighed for at aftale en anden ordning end lighedeling.

Denne vejledning udarbejdes af Børne- og Socialministeriet med inddragelse af de relevante myndigheder, organisationer m.v. Vejledningen vil løbende blive opdateret og tilpasset ægtefællernes ønsker. Der er ikke behov for på forhånd at fastlægge indholdet af vejledningen.

Ministeriet finder ikke, at der er behov for at betinge aftaler om særeje m.v. af, at ægtefællerne har modtaget juridisk rådgivning. Dette skyldes navnlig, at der generelt ikke stilles krav om, at man modtager rådgivning, inden man indgår en aftale, heller ikke i forhold til aftaler af stor betydning. Hertil kommer, at forslaget vil gøre det mere besværligt og omkostningsfyldt for ægtefæller at indgå ægtepagter.

Endelig bemærkes, at lovforslaget fastholder den gældende ligedelingsordning med en snæver mulighed for skævdeling og med vid adgang for ægtefæller til at fravige ligedelingen. Denne ordning bør efter ministeriets opfattelse kun ændres, hvis der kan findes en ny og mere rimelig løsning. Retsvirkningslovsudvalget har peget på, at ligedelingsordningen ikke altid medfører resultater, som begge ægtefæller opfatter som rimelige, navnlig ved formuedeling efter kortvarige ægteskaber. Udvalget har derfor udarbejdet tre forslag, der søger at løse problematikken omkring formuedeling efter kortvarige ægteskaber. Efter ministeriets opfattelse er der imidlertid ingen af udvalgets forslag, der indeholder en løsning på denne problemstilling, der er bedre end den gældende ordning. Ministeriet foreslår derfor den gældende ordning opretholdt, men som foreslået af udvalget med udvidet adgang til at fravige ligedelingen.

3.3. Ligedelingsreglen

3.3.1. Bemærkninger fra høringsparterne om ligedelingsreglen

Advokatforeningerne finder det hensigtsmæssigt at anvende begrebet delingsformue i lovforslaget, men foreningerne finder det uklart, om bestemmelsen om, at delingsformuerne udgør et formuefællesskab mellem ægtefællerne, har indholdsmæssig betydning.

3.3.2. Overvejelser

Som det fremgår af lovforslaget indeholder begrebet formuefællesskab en klar beskrivelse af essensen af reglerne om ægtefællers økonomiske forhold: Under ægteskabet har ægtefællerne et fælles ansvar for deres formue, og dette fælles ansvar betyder, at ægtefællernes formue som udgangspunkt deles lige mellem dem ved opløsning af ægteskabet. Formålet med bestemmelsen om formuefællesskab er alene at opretholde formuefællesskab som betegnelse for den legale formueordning i Danmark.

3.4. Adgang til den anden ægtefælles skattemappe

3.4.1. Bemærkninger fra høringsparterne om adgang til den anden ægtefælles skattemappe

Datatilsynet finder det uklart, hvilken bestemmelse i lovforslaget punkt 3.5.2.7. i de almindelige bemærkninger relaterer sig til. Datatilsynet er betænkelig, hvis punktet indebærer, at en ægtefælle får adgang til sin ægtefælles skattemappe.

3.4.2. Overvejelser

Punkt 3.5.2.7. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget beskriver Retsvirkningslovsudvalgets forslag om, at en ægtefælle får adgang til sin ægtefælles skattemappe. Som det fremgår af punkt. 3.5.3., finder Børne- og Socialministeriet ikke grundlag for at udvide en ægtefælles adgang til de oplysninger om den anden ægtefælles økono-

miske forhold, som skattemyndighederne er i besiddelse af. Med lovforslaget får en ægtefælle således ikke adgang til sin ægtefælles skattemappe.

3.5. En ægtefælles ret til at handle på den anden ægtefælles vegne

3.5.1. Bemærkninger fra høringsparterne om en ægtefælles ret til at handle på den anden ægtefælles vegne

Århus Universitet har påpeget, at det er problematisk at ophæve retsvirkningslovens § 13 om en ægtefælles adgang til i hastetilfælde at handle på den anden ægtefælles vegne, når den anden ægtefælle på grund af fravær eller sygdom er forhindret i selv at handle. Universitetet har særligt påpeget, at det er uafklaret, i hvilket omfang en ægtefælle uden en bestemmelse som § 13 vil kunne handle på den anden ægtefælles vegne. Samtidig mener Universitetet ikke, at reglerne om udpegning af værger i alle situationer vil kunne løse de problemer, der vil kunne opstå, når en ægtefælle ikke kan varetage sine interesser, navnlig ved akut opståede problemer, da det kan tage nogen tid at få udpeget en værge.

3.5.2. Overvejelser

Børne- og Socialministeriet er enig i, at det ikke kan udelukkes, at der fortsat er behov for en bestemmelse som retsvirkningslovens § 13, navnlig når der er behov for at handle i akut opståede situationer, hvor det kan være vanskeligt at få udpeget en værge. I lovforslaget indsættes derfor en bestemmelse svarende til retsvirkningslovens § 13.

3.6. Familiens bolig

3.6.1. Bemærkninger fra høringsparterne om familiens bolig

FinansDanmark støtter den foreslåede udvidelse af beskyttelsen af familiens bolig mod salg m.v. til også at omfatte alle former for bolig, herunder ejerbolig, andelsbolig eller husbåd.

FinansDanmark støtter derimod ikke forslaget om, at beskyttelsen også skal omfatte boliger, der er bestemt til familiens helårsbolig. Dette skyldes, at forslaget vil medføre øget administration for en kommende panthaver m.v., der skal undersøge, hvorvidt en ejendom er bestemt til helårsbolig for familien. Efter forslaget ophører beskyttelsen først, når der efter separation eller skilsmisse er indgået endelig aftale om boligen i relation til ikkeejerægtefællens mulighed for at udtage boligen i forbindelse med formuefordelingen. En kommende panthaver m.v. skal dermed også undersøge, om ejendommen kan være omfattet af beskyttelsen, selvom ægtefællerne blev skilt for flere år siden, fordi parterne muligvis endnu ikke har indgået en endelig aftale om boligen.

FinansDanmark støtter heller ikke forslaget om at vende bevisbyrden i sager om dispositioner over fast ejendom om sådan, at køber eller panthaver skal godtgøre, at han/hun ikke vidste eller burde have vidst, at ægtefællen ikke var berettiget til at indgå en aftale om boligen uden samtykke fra ikkeejerægtefællen. Dermed vil en køber eller panthaver kunne få omstødt sit køb eller pant, medmindre køber eller panthaver godtgør, at vedkommende ikke vidste eller burde have vidst, at aftalen ikke kunne indgås uden accept fra ikkeejerægtefællen.

FinansDanmark anfører i den forbindelse, at hvis det bliver sværere for købere og panthavere at afgøre, hvorvidt der er tale om en helårsbolig i lovens forstand, må det

forventes, at banker og realkreditinstitutter i stigende grad bliver nødt til at bede om ikkeejerægtefællens samtykke, selv i situationer som falder uden for lovforslagets § 6.

Advokatforeningerne efterlyser en begrundelse for, hvorfor beskyttelsen af familiens bolig ikke som foreslået af Retsvirkningslovsudvalget omfatter bolig, der er særeje. Samtidig foreslår foreningerne, at kompetencen til at behandle sager om samtykke til dispositioner over familiens bolig tillægges skifteretten, også selvom der ikke verserer en bodelingssag hos skifteretten. Endelig anfører foreningerne, at reglerne om beskyttelse af familiens bolig også bør gælde boliger i udlandet, da beskyttelseshensynet er det samme, uanset hvor boligen er placeret.

3.6.2. Overvejelser

Ved al køb og pantsætning af en ejerbolig skal køber eller pantsætter i dag overveje, om boligen tjener til familiens bolig. Ved de foreslåede regler om beskyttelsen af familiens bolig udvides disse overvejelser til også at omfatte, om boligen er bestemt til familiens bolig. Endvidere vil købere og pantsættere efter forslaget skulle overveje, om boligen tjener til familiens bolig, selvom det er oplyst, at sælger er blevet separeret eller skilt. Dette ses ikke at ville øge administrationen ved køb og pantsætning af boliger i væsentligt omfang.

Af hensyn til beskyttelsen af ikkeejerægtefællen bør det være køber og pantthaver, der skal godtgøre, at de var i god tro med hensyn til behovet for samtykke fra sælgers eller pantsætters ægtefælle.

Ministeriet mener ikke, at beskyttelsen af familiens bolig skal omfatte bolig, der er særeje. Det skyldes, at det er et helt centralt element i særejeordningen, at ejeren kan beholde sine særejeaktiver ved separation og skilsmisse uden at blive mødt med krav fra den anden ægtefælle om udtagelse af aktiverne. Ministeriet finder derfor ikke, at retten til krydsende udtagelse (lovforslagets §§ 48 og 49) skal omfatte aktiver, der er særeje. Når udtagelsesretten fortsat ikke skal omfatte særeje, er der ikke grundlag for, at lade beskyttelsen af familiens bolig omfatte bolig, der er særeje.

Der ses ikke at være grundlag for at overføre kompetencen til at behandle sager om samtykke til dispositioner over familiens bolig til skifteretten.

Endelig finder ministeriet ikke, at reglerne om beskyttelse af familiens bolig også bør gælde boliger i udlandet, da afgørelse om dispositioner over boliger i andre lande bør træffes af myndighederne i det pågældende land efter reglerne i det land. Hverken dansk lovgivning eller danske afgørelser herom kan forventes at blive anvendt eller anerkendt i andre lande.

3.7. Tilbagegivelse af gave givet til tredjemand

3.7.1. Bemærkninger fra høringsparterne om tilbagegivelse af gave givet til tredjemand

Advokatforeningerne mener, at den foreslåede bestemmelse om tilbagegivelse af gave givet til tredjemand vil få en meget begrænset anvendelse, da der stilles meget store krav til modtagerens onde tro. Foreningerne foreslår, at bestemmelsen også finder anvendelse på gaver, der er givet inden lovens ikrafttræden.

3.7.2. Overvejelser

Børne- og Socialministeriet er enig i, at bestemmelsen har et begrænset anvendelsesområde. Af hensyn til parternes retssikkerhed mener ministeriet, at bestemmelsen kun bør finde anvendelse på gaver, der gives efter lovens ikrafttræden.

3.8. Særeje

3.8.1. Bemærkninger fra høringsparterne om særeje

Ålborg Universitet støtter forslaget om at indføre kombinationssæreje som en tredje form for særeje. Samtidig finder Retspolitisk Forening, at forslaget om, at aktiver, der er erhvervet for både delingsformue og særeje, skal være brøkdelsæreje, er en klar forbedring i forhold til den gældende ordning.

Den Danske Dommerforening finder, at reglerne om særeje er for vanskeligt tilgængelige og for uoverskuelige.

Vestre Landsret påpeger, at særejebestemmelsen i udkastets § 24, stk. 2, er en fravigelse af den gældende retstilstand, som den er fastslået ved Højesterets dom af 3. november 2016. Vestre Landsret anfører derfor, at § 24 alene bør have virkning for dispositioner, der er foretaget efter lovens vedtagelse. Den Danske Dommerforening har henholdt sig til disse bemærkninger.

Advokatforeningerne mener, at de foreslåede regler om særeje giver ejerægtefællen mulighed for at erhverve et aktiv som særeje med en beskeden udbetaling og spekulere i, at aktivet stiger i værdi, og at denne værdistigning er særeje. Foreningerne foreslår derfor, at den gældende retstilstand som fastslået ved Højesterets dom oprettholdes.

Foreningerne foreslår, at det overvejes at oprette et register over tredjemandsbestemt særeje, hvilket vil kunne lette fastlæggelsen af ægtefællers særeje ved formuedeling.

Endelig foreslår foreningerne, at den gældende retspraksis for behandlingen af særejebestemmelser for arv og gave skal finde anvendelse på arv og gave, som en ægtefælle har erhvervet før lovens ikrafttræden, selvom sag om formuedeling først indledes efter lovens ikrafttræden.

Dansk Industri (DI) har anført, at Retsvirkningslovsudvalget i sin betænkning foreslog at ændre i de gældende regler om arv og gave fra tredjemand sådan, at arv og gave som udgangspunkt skulle holdes uden for formuedelingen, men at værdistigninger på arv og gave skulle deles lige mellem ægtefællerne ved separation og skilsmisse. Samtidig foreslog udvalget, at arvelader eller gave giver ikke skulle kunne bestemme, at værdistigning af arv eller gave skulle være særeje. Denne ordning ville kunne have skabt store udfordringer for danske familieejede virksomheder i tilfælde, hvor en af ægtefællerne havde overtaget en familievirksomhed ved arv eller gave. I nærværende lovforslag er ovennævnte ordning udgået til fordel for, hvad der i vidt omfang er en fastholdelse af den gældende ordning. DI er meget positive over for, at man ikke har valgt at videreføre udvalgets forslag. Familieejede virksomheder udgør langt hovedparten af de danske erhvervsvirksomheder, og det er derfor afgørende, at rammerne for familieoverdragelse af disse virksomheder er de bedst mulige.

Ålborg Universitet finder det uheldigt, at gaver og arv fra tredjemand ikke som foreslået af udvalget bliver særeje som legal ordning. Henset til at mange ægteskaber ikke holder livet ud, synes det at være oplagt, at arv og gave typisk fra én af ægtefællernes forældre vil være styret af et ønske om, at arven og gaven skal gå til deres barn – og ikke til dennes ægtefælle, når ægteskabet opløses ved skilsmisse eller død. Hertil kommer, at der imellem ægtefællerne kan opstå en vilkårlig ulighed, når én af ægtefællernes forældre har truffet bestemmelse om, at arven er særeje, mens den anden ægtefælles forældre ikke har truffet en tilsvarende bestemmelse, og ægtefællerne kan ikke løse problemet ved at bestemme, at det arvede særeje skal være delingsformue.

3.8.2. Overvejelser

Som det fremgår af lovforslaget, er det ikke afklaret, hvordan aktiver, der erhverves dels for særeje og dels for delingsformue eller erhverves dels for særeje og dels ved gældsøvertagelse og lånoptagelse, skal behandles.

Højesterets dom af 3. november 2016 har afklaret dele af problemstillingen vedrørende tredjemands bestemmelser om, at arv og gave skal være særeje, når arven og gaven er behæftet med gæld. Ved dommen fastslår Højesteret, at et behæftet aktiv, der modtages som gave med særejebestemmelse, i sin helhed er særeje, dog forudsat at overdragelsen af aktivet indeholdt et betydeligt gaveelement. I den konkrete sag, hvor værdien af gaven udgjorde 44,12 pct. af aktivets værdi, fandt Højesteret, at aktivet i sin helhed var særeje. Det må antages, at tilsvarende gælder behæftede aktiver, der modtages som arv med særejebestemmelse.

Ved lovforslagets § 24 fastlægges det, i hvilket omfang et aktiv er særeje, når det ikke udelukkende er erhvervet for særeje. Efter bestemmelsen er et aktiv brøkdelsæreje, når det erhverves dels for særeje og dels for midler, der ikke er særeje. Erhverves et aktiv dels for særeje og dels ved gældsøvertagelse eller lånoptagelse, er aktivet særeje af samme art som de anvendte særejemidler, også selvom særejet kun udgør en beskedent andel af aktivets værdi.

Børne- og Socialministeriet finder ikke, at det vil være urimeligt for den anden ægtefælle, at hele værdistigningen på et aktiv, der er erhvervet dels ved en beskedent udbetaling med særejemidler og dels ved gældsøvertagelse eller lånoptagelse, er særeje for ejeren. Den omstændighed, at aktivet stiger i værdi, medfører således ikke, at delingsformuen bliver mindre.

§ 24 finder tilsvarende anvendelse på arv og gave med særejebestemmelse. I relation til Højesteretsdommen bemærkes det, at dommen ikke afklarer, om der foreligger et betydeligt gaveelement, hvis gaveandelen er mindre end 44,12 pct. Med § 24 fjernes denne tvivl, da et aktiv modtaget som arv eller gave med særejebestemmelse vil være særeje, selvom arven og gaven kun udgør en beskedent andel af aktivets værdi.

Den foreslåede ordning kan indebære ændringer i forhold til den gældende retstilstand, og det foreslås derfor, at § 24 ikke skal finde anvendelse på aktiver, der er erhvervet før lovens ikrafttræden.

En grundregel om, at arv og gave holdes uden for ligedelingen, vil bryde med ligedelingsordningen, og efter ministeriets opfattelse bør det være op til ægtefællerne at aftale, at deres formue helt eller delvist skal være særeje og dermed bryde ligedelingen i deres ægteskab. Med den foreslåede udvidelse af aftalefriheden vil ægtefæller kunne aftale, at en del af den ene ægtefælles særeje formue skal være særeje (f.eks. sumsæreje), svarende til værdien af arv og gave som den anden ægtefælle har modtaget med særejebestemmelse.

Ministeriet finder ikke grundlag for at indføre yderligere bureaukratiske tiltag som eksempelvis oprettelse af et register over tredjemandsbestemt særeje.

Endelig bemærkes, at ministeriet er klar over, at særejereglernes udformning navnlig skyldes hensynet til ægtefællers aftalefrihed og ønsket om klart at fastlægge indholdet af de enkelte elementer af en særejeaftale.

3.9. Oprettelse af ægtepagt

3.9.1. Bemærkninger fra høringsparterne om oprettelse af ægtepagt

Advokatforeningerne støtter Retsvirkningslovsudvalgets forslag om, at ægtepagter skal underskrives for enten notar eller vidner. Dette skyldes, at foreningerne anser det for betænkeligt at oprette ægtepagt alene ved anvendelse af digital underskrift, bl.a. på grund af øget risiko for misbrug. Foreningerne henviser i den forbindelse til, at loven om fremtidsfuldmagter indeholder krav om, at en fremtidsfuldmagt først underskrives for en notar og derefter registreres digitalt.

Aalborg Universitet anfører, at ordlyden af lovforslagets § 19 om underskrift på ægtepagter ændrer den nugældende regel i retsvirkningslovens § 35, hvorefter en ægtepagt skal oprettes "skriftligt under parternes hånd". Universitetet mener, at bestemmelsen må forstås sådan, at ægtefællerne fysisk skal underskrive ægtepagten, inden den anmeldes til tinglysning. Fordelen ved dette er, at en ægtefælle ikke kan oprette en ægtepagt ved misbrug af den anden ægtefælles digitale signatur.

FinansDanmark anfører, at banker og realkreditinstitutter har pligt til at sætte sig ind i deres kunders økonomiske forhold for at yde rådgivning, og at de derfor bør kunne gøre sig bekendt med indholdet af kundernes ægtepagter.

FinansDanmark bemærker, at kunden i de fleste rådgivningssituationer har interesse i selv at videregive oplysninger om indholdet af ægtepagten. I visse tilfælde vil banken dog bede om en attesteret udgave af ægtepagten fra Tinglysningsretten, hvilket både er forbundet med omkostninger og ekspeditionstid.

I andre tilfælde kan banken m.v. få mistanke om, at aktiver søges bragt i kreditorly via en ægtepagt, og FinansDanmark finder det uheldigt, hvis der alene på baggrund af en mistanke skal iværksættes retsskridt. FinansDanmark mener derfor, at banker m.v. under egenkontrol skal foretage en vurdering af deres retlige interesse i at se indholdet af en ægtepagt, og derefter få adgang hertil, eventuelt i kombination med at kunden adviseres herom.

Alternativt foreslår FinansDanmark, at der etableres en digital fuldmagtsordning, således at en person kan give elektronisk fuldmagt til, at vedkommendes bank mv. kan se indholdet af den pågældendes ægtepagt.

3.9.2. Overvejelser

Det fremgår af lovforslaget, at ægtepagter i dag anmeldes digitalt til tinglysning på samme måde som dokumenter om overdragelse og belåning af fast ejendom m.v. Efter Tinglysningsrettens praksis kan ægtefæller underskrive en ægtepagt digitalt i tinglysningssystemet i Personbogen samtidig med, at ægtepagten anmeldes til tinglysning.

Systemet er velfungerende, og der ses ikke at foreligge oplysninger om misbrug af systemet, der har været gældende siden 2012.

Børne- og Socialministeriet finder ikke grundlag for at ændre den eksisterende fleksible digitale ordning og erstatte den med en ordning, hvor ægtepagter skal underskrives for enten notar eller vidner, og hvor parterne efter oprettelsen af en vidneægtepagt skal sørge for at få ægtepagten registreret i et register. Lovforslagets bestemmelse om underskrift på ægtepagt skal således forstås i overensstemmelse med Tinglysningsrettens forståelse af underskriftsbestemmelsen i den gældende ordning.

3.10. Aftaler om deling af kapital- og ratepensioner

3.10.1. Bemærkninger fra høringsparterne om aftaler om kapital- og ratepensioner

Advokatforeningerne foreslår, at ægtefællers aftalefrihed udvides ved, at de også får mulighed for at aftale ligedeling af livrenter på samme måde som kapitalpensioner m.v. Foreningerne er klar over, at aftaler om deling af livrenter kan give problemer, da disse er knyttet op på en ukendt tidsmæssig periode (vedkommendes alder), men at der uanset dette værdiansættes livrenter i andre situationer. Det er derfor foreningernes opfattelse, at hensyn til den mere tekniske beregning og udfordringer ved en deling må vige for hensynet til, at parterne frit kan aftale sig frem til den retsstilling de ønsker, og det for dem rimelige resultat.

FinansDanmark foreslår ligeledes, at ægtefæller bør kunne aftale ligedeling af livsvarig livrente.

3.10.2. Overvejelser

Det var ikke en del af Retsvirkningslovsudvalgets opgave at foreslå ændringer af reglerne om deling af pensionsrettigheder ved separation, skilsmisse og død, og ved lovforslaget foreslås der ikke indholdsmæssige ændringer af disse regler. I forbindelse med eventuelle senere ændringer af lovgivningen om ægtefælles økonomiske forhold vil Børne- og Socialministeriet overveje forslagene om at give ægtefæller mulighed for at aftale ligedeling af livrenter.

3.11. Formuedelingen ved separation og skilsmisse

3.11.1. Bemærkninger fra høringsparterne om formuedelingen

Århus Universitet anfører, at der i den foreslåede bestemmelse om skævdeling (§ 33) i modsætning til den nuværende regel i ægtefælleskiftelovens §§ 61, jf. 60, om skævdeling ikke tages hensyn til arv og gave, der er modtaget under ægteskabet.

Københavns Universitet tilslutter sig dette og tilføjer videre, at der er behov for at udvide bestemmelsens anvendelsesområde sådan, at ligedeling kan fraviges, hvis ligedeling vil være "urimelig", og ikke som i dag "åbenbart urimelig". Universitetet foreslår videre, at bestemmelsen ikke skal stille krav om, at ægteskabet skal have været kortvarigt, og at mulighed for at skævdele arv og gave af betydelig værdi, som en ægtefælle har erhvervet under ægteskabet, udvides. Selvom bestemmelsen ikke ændres, foreslås det, at henvisningen til kortvarigt ægteskab udgår af bestemmelsens titel.

3.11.2. Overvejelser

Som det fremgår af lovforslaget (de almindelige bemærkninger, punkt 3.4.3.) finder Børne- og Socialministeriet ikke grundlag for at ændre den gældende ligedelingsordning og den tilknyttede snævre mulighed for skævdeling ved navnlig kortvarige ægteskaber. Ministeriet er enig med universiteterne i, at bestemmelsen bør affattes på linje med den gældende bestemmelse sådan, at det direkte fremgår af bestemmelsen, at der i sager om skævdeling også skal tages hensyn til, at en ægtefælle under ægteskabet har erhvervet den væsentligste del af sin delingsformue ved arv eller gave. Det foreslås videre, at henvisningen til kortvarigt ægteskab udgår af bestemmelsens titel.

3.12. Ændring af bodelingsaftaler

3.12.1. Bemærkninger fra høringsparterne om ændring af bodelingsaftaler

Advokatforeningerne foreslår, at bestemmelsen om aftaler om formuedeling udformes som foreslået af Retsvirkningslovsudvalget sådan, at en aftale om formuedelingen kan tilsidesættes helt eller delvist, hvis aftalen skønnes urimelig. Københavns Universitet tilslutter sig dette og foreslår, at bestemmelsen som foreslået af udvalget også skal omfatte bodelingsaftaler, der indgås efter separation og skilsmisse, og at der ved ændring af en aftale også skal tages hensyn til senere indtrufne omstændigheder.

3.12.2. Overvejelser

Børne- og Socialministeriet finder ikke grundlag for at indføre en regel om tilsidesættelse af bodelingsaftaler som foreslået af udvalget. Ministeriet har herved navnlig lagt vægt på, at de gældende regler ikke ses at give anledning til problemer i praksis, og at der i alle situationer er mulighed for at få tilsidesat en aftale om formuedeling under henvisning til "urimelighed".

3.13. Gæld

3.13.1. Bemærkninger fra høringsparterne om aftaler om gæld

Advokatforeningerne støtter generelt den foreslåede mulighed for at indgå aftaler om gæld.

Foreningerne finder det dog uhensigtsmæssigt, at negativt særeje kan fradrages i delingsformuen, da dette vil begrænse den praktiske betydning af forslaget om mulighed for at aftale, at bestemte gældsposter skal fratrækkes særejet. Foreningerne foreslår derfor, at sidste led i lovforslagets § 29, stk. 2, ("... medmindre gælden overstiger den del af ægtefællens formue, der ikke indgår i delingen") udgår.

Danske Familieadvokater og Danske Arveretsadvokater mener endvidere, at der med lovforslagets § 30 tages for store hensyn til ægtefællers kreditorer med usikret gæld på bekostning af ægtefællernes aftalefrihed, hvorfor det foreslås, at bestemmelsen udelades.

Danske Insolvensadvokater mener, at muligheden for at aftale, at gæld ikke skal fratrækkes i delingsformuen, skal begrænses til situationer, hvor begge ægtefæller er solvente. I ægteskaber, hvor den ene ægtefælle eller begge ægtefæller er insolvente, bør muligheden for at indgå aftaler om gæld ikke kunne misbruges til at flytte ubehæftede aktiver fra en insolvent ægtefælle til den anden ægtefælle. Danske Insolvensadvokater foreslår derfor, at en aftale om behandlingen af gæld ved formuedelingen, der er indgået af en insolvent ægtefælle, er uden retsvirkninger for kreditorerne, og at det er ægtefællerne, der skal godtgøre, at de på aftaletidspunktet ikke var insolvente.

FinansDanmark er på linje hermed og foreslår, at lovforslagets § 30 ændres sådan, at ægtefæller alene har ret til at indgå aftale om at fradrage gæld fra delingsformuen i det omfang, den pågældende ægtefælle har tilstrækkelige midler til at dække sine forpligtelser.

3.13.2. Overvejelser

Børne- og Socialministeriet finder ikke grundlag for at ændre den gældende ordning, hvorefter gæld, der påhviler særeje, men som overstiger særejets værdi, ved formuedeling kan fratrækkes i den pågældende ægtefælles delingsformue.

Ministeriet er enig med Danske Familieadvokater og Danske Arveretsadvokater i, at lovforslagets § 30 kan betyde, at en aftale om, at en gældspost skal påhvile skyldner-ægtefællens særeje, kan vise sig at være uden retsvirkning, hvis skyldneren er insolvent. Dette er imidlertid en konsekvens af, at de foreslåede bestemmelser om behandlingen af gæld ved formuedeling, herunder muligheden for at indgå aftaler om behandlingen af gæld ikke skal give ægtefæller mulighed for at foretage dispositioner til skade for deres kreditorer.

Danske Insolvensadvokaters forslag til ændring af lovforslagets § 30 har til hensigt at styrke kreditorernes retsstilling, når ægtefæller har indgået aftale om behandlingen af deres gæld. Børne- og Socialministeriet vil tilpasse lovforslaget for at tage højde for dette forslag.

3.14. Personlige erstatninger

3.14.1. Bemærkninger fra høringsparterne om personlige erstatninger

Advokatforeningerne foreslår, at det ikke kun er værdien af personlige erstatninger, men også værdistigninger på sådanne erstatninger, der skal kunne holdes uden for lighedelingen.

3.14.2. Overvejelser

Børne- og Socialministerier finder ikke grundlag for at ændre den gældende ordning, hvorefter det er værdien ved modtagelsen af en personlig erstatning, der holdes uden for delingen, i det omfang værdien er i behold.

3.15. Udtagelse af pensionsrettigheder

3.15.1. Bemærkninger fra høringsparterne om udtagelse af pensionsrettigheder

Advokatforeningerne foreslår, at ægtefæller får mulighed for at aftale, at pligten efter lovforslagets § 50 til at udtage egne pensionsrettigheder, der indgår i formuedelingen, ikke skal finde anvendelse, og at begge ægtefæller i stedet kan kræve opsat deling af pensionsrettigheden.

3.15.2. Overvejelser

Det var ikke en del af Retsvirkningslovsudvalgets opgave at foreslå ændringer af reglerne om deling af pensionsrettigheder ved separation, skilsmisse og død, og ved lovforslaget foreslås der ikke indholdsmæssige ændringer af disse regler. I forbindelse med eventuelle senere ændringer af lovgivningen om ægtefælles økonomiske forhold vil Børne- og Socialministeriet overveje forslagene om at give ægtefæller mulighed for at aftale fravigelse af udtagelsespligten.

3.16. Formuedeling ved en ægtefælles død

3.16.1. Bemærkninger fra høringsparterne om formuedeling ved en ægtefælles død

Århus Universitet bemærker, at lovens anvendelsesområde i relation til formuedelingen ved skifte af uskiftet bo er uklar.

3.16.2. Overvejelser

Reglerne om formuedeling ved en ægtefælles død og ved skifte af uskiftet bo vil i lovforslaget blive præciseret og afstemt med reglerne om skifte af uskiftet bo i arvelovgivningen.

3.17. Ægtefællebidrag

3.17.1. Bemærkninger fra høringsparterne om terminaladgang til økonomiske oplysninger om en part hos told- og skatteforvaltningen

I relation til lovforslagets § 60, stk. 2, der i sager om ægtefællebidrag giver Statsforvaltningen og Ankestyrelsen terminaladgang til nødvendige økonomiske oplysninger hos told- og skatteforvaltningen, henviser Datatilsynet til sine tidligere udtalelser om retsvirkningslovens § 52 a, stk. 4. Udtalelserne vedrørte bl.a. den tekniske indretning af terminaladgangen, herunder en begrænsning af terminaladgangen både i relation til de personer hos myndighederne, der skal have adgang, og i relation til opslag på personer, der ikke har en verserende sag hos myndighederne.

Samtidig gør Datatilsynet opmærksom på persondatalovens § 57, hvorefter der ved udarbejdelse af administrative forskrifter, der har betydning for beskyttelse af privatlivet i forbindelse med behandling af personoplysninger, skal indhentes en udtalelse fra Datatilsynet.

Advokatforeningerne henviser til, at lovforslagets § 56, stk. 2, hvorefter et ægtefællebidrag, der er fastsat af Statsforvaltningen, bortfalder, hvis ægtefællerne genoptager samlivet, synes at være i strid med forslaget § 4, stk. 3, hvorefter Statsforvaltningen kan pålægge en ægtefælle, der ikke opfylder sin forsørgelsespligt, at betale bidrag til den anden ægtefælle.

3.17.2. Overvejelser

Ved udarbejdelsen af retsvirkningslovens § 52 a, stk. 4, blev der taget højde for Datatilsynets udtalelser om begrænsning i terminaladgangen, og terminaladgangen blev udformet i overensstemmelse hermed. Lovforslagets § 60, stk. 2, viderefører retsvirkningslovens § 52 a, stk. 4, uden indholdsmæssige ændringer, og der foretages ikke ændringer i den eksisterende terminaladgang. Ved den foreslåede bestemmelser i § 60, stk. 2, er der således taget hensyn til Datatilsynets udtalelser.

De foreslåede bestemmelser i § 4, stk. 3, og § 56, stk. 2, er ikke i strid med hinanden. § 4, stk. 3, giver en ægtefælle mulighed for at anmode Statsforvaltningen om at pålægge den anden ægtefælle at betale ægtefællebidrag, mens § 56, stk. 2, fastslår, at et ægtefællebidrag, der er fastsat af Statsforvaltningen, automatisk bortfalder, hvis ægtefællerne genoptager samlivet.

3.18. Lovvalgsreglerne

3.18.1. Bemærkninger fra høringsparterne om lovvalgsreglerne

Professor Peter Arnt Nielsen, CBS, finder de foreslåede lovvalgsregler glimrende, også selvom de ikke fuldt ud svarer til Retsvirkningslovsudvalgets forslag. Det afgørende er, at der indføres moderne lovvalgsregler, der i et vist omfang giver ægtefæller mulighed for at indgå lovvalgsaftaler. Det foreslås, at det i relation til lovforslagets § 65 præciseres, at ægtefæller ikke har mulighed for at aftale anvendelse af loven i en stat, som de planlægger at flytte til.

Advokatforeningerne støtter den foreslåede mulighed for, at ægtefæller kan indgå lovvalgsaftaler.

3.18.2. Overvejelser

Børne og Socialministeriet vil i lovforslaget præcisere, at ægtefæller ikke har mulighed for at aftale anvendelse af loven i en stat, som de planlægger at flytte til.

3.19. Adgang til indholdet af tinglyste ægtepagter

3.19.1. Bemærkninger fra høringsparterne om adgang til indholdet af tinglyste ægtepagter

FinansDanmark anfører, at banker og realkreditinstitutter har pligt til at sætte sig ind i deres kunders økonomiske forhold for at yde rådgivning, og at de derfor bør kunne gøre sig bekendt med indholdet af kundernes ægtepagter.

FinansDanmark bemærker, at kunden i de fleste rådgivningssituationer har interesse i selv at videregive oplysninger om indholdet af ægtepagten. I visse tilfælde vil banken dog bede om en attesteret udgave af ægtepagten fra Tinglysningsretten, hvilket både er forbundet med omkostninger og ekspeditionstid.

I andre tilfælde kan banken m.v. få mistanke om, at aktiver søges bragt i kreditorly via en ægtepagt, og FinansDanmark finder det uheldigt, hvis der alene på baggrund af en mistanke skal iværksættes retsskridt. FinansDanmark mener derfor, at banker m.v. under egenkontrol skal foretage en vurdering af deres retlige interesse i at se indholdet af en ægtepagt, og derefter få adgang hertil, eventuelt i kombination med at kunden adviseres herom.

Alternativt foreslår FinansDanmark, at der etableres en digital fuldmagtsordning, således at en person kan give elektronisk fuldmagt til, at vedkommendes bank mv. kan se indholdet af den pågældendes ægtepagt.

3.19.2. Overvejelser

Som det fremgår af lovforslaget (de almindelige bemærkninger, punkt 2.5.3.2.), er regeringen enig med Retsvirkningslovsudvalget i, at offentligheden ikke har behov for at kende indholdet af en ægtepagt. Kun ægtefællerne og domstolene (skifteretterne) har behov for at kende disse oplysninger. Endvidere har skattemyndighederne behov for adgang til oplysninger med henblik på beregning af tinglysningsafgifter. Private personer kan dog i begrænset omfang også have en retlig interesse i at kende indholdet af en ægtepagt, f.eks. til brug for en retssag mod et ægtepar, der har forsøgt at bringe deres formue i kreditorly. Det er på denne baggrund, at det foreslås, at indholdet af ægtepagter ikke længere skal være tilgængeligt for offentligheden, dog sådan at ægtefællerne, domstolene (skifteretterne) og skattemyndighederne fortsat skal have adgang hertil.

Som det også fremgår af lovforslaget (de almindelige bemærkninger, punkt 2.5.4.) – og som anført af FinansDanmark – vil banker og realkreditinstitutter i de fleste situationer kunne betinge et engagements indgåelse eller fortsatte beståen af, at kunden fremlægger sin ægtepagt for banken eller realkreditinstituttet.

Som det videre fremgår af punkt 2.5.4., foreslås der – som undtagelse til begrænsningen af offentlighedens adgang til oplysninger om indholdet af ægtepagter – indført adgang for Tinglysningsretten til at videregive de pågældende oplysninger, når oplysningerne skal bruges i konkrete retsforhold. Der vil således kunne videregives oplysninger om indholdet af en ægtepagt i tilfælde, hvor rekvirenten konkret kan dokumen-

tere en retlig interesse i oplysningerne. Efter Tinglysningensretens hidtidige praksis vedrørende den gældende bestemmelse i tinglysningenslovens § 50 c, stk. 7 (videregivelse af oplysninger fra det historiske register), vil dette f.eks. kunne være tilfældet i forbindelse med retssager om ejendomsretten til et konkret aktiv, som påstås at være omfattet af en oprettet ægtepagt.

Formålet med lovforslaget er at afskaffe offentlighedens adgang til at se indholdet af ægtepagter i tinglysningssystemet, fordi en ægtepagt betragtes som et privat anliggende mellem ægtefællerne. Som undtagelse hertil vil domstolene og skattemyndighederne vil dog fortsat have adgang til oplysninger om indholdet af ægtepagter i forbindelse med beregning af tinglysningssafgift og behandling af særligt dødsboer. Øvrige undtagelser til dette udgangspunkt skal efter regeringens opfattelse ikke gøres generelt for en eller flere grupper af erhvervsdrivende, som i visse situationer finder at have brug for oplysninger om indholdet af en ægtepagt, men må i stedet, som foreslået, vurderes konkret i hvert enkelt særligt tilfælde. Hensynet til, at ægtepagter som udgangspunkt betragtes som et privat anliggende og kun kommer til andre end ægtefællernes kendskab i helt særlige tilfælde, tillader således ikke, at der gøres generelle undtagelser for visse grupper af erhvervsdrivende.

For så vidt angår det af organisationen anførte om prisen for en attesteret version af ægtepagten fra Tinglysningensretten bemærkes, at det fortsat efter den foreslåede ordning vil være muligt for ægtefællerne selv at opnå adgang til ægtepagten i det digitale tinglysningssystem. En kunde, som har oprettet ægtepagt, vil således kunne lave en udskrift af ægtepagten og sende den til banken eller realkreditinstituttet, eller f.eks. logge på i banken under et møde og udskrive ægtepagten direkte fra det digitale tinglysningssystem.

I forhold til FinansDanmarks forslag om en elektronisk fuldmagtsordning svarende til den, som findes på skatteområdet, vurderes der ikke at være et behov herfor. En sådan ordning vil således ikke være væsentligt forskellig fra den ovennævnte situation, hvor kunden selv logger på det digitale tinglysningssystem og afleverer en kopi af ægtepagten til banken eller realkreditinstituttet, eller eventuelt tilgår systemet under et møde med banken m.v. Der kræves således kundens samtykke i begge tilfælde. Dermed vil en sådan ordning heller ikke løse de situationer, hvor kunden ikke frivilligt vil aflevere oplysninger om indholdet af den pågældendes ægtepagt.

Hertil kommer, at kravet i retsvirkningslovens § 30, stk. 1, om, at en gave mellem ægtefæller skal være givet ved ægtepagt for at være gyldig, foreslås ophævet, jf. punkt 3.3.6.4.1. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget. Banker og realkreditinstitutter vil således ikke længere ved aktindsigt i indholdet af ægtepagter kunne få oplyst, om en ægtefælle har givet sin ægtefælle en gave.

3.20. Gaver mellem ægtefæller

3.20.1. Bemærkninger fra høringsparterne om gaver mellem ægtefæller (ægtefællefinten)

FinansDanmark støtter de foreslåede ændringer af konkurslovens § 64.

Af hensyn til ægtefællernes mulighed for at indrette sig finder advokatforeningerne det ikke hensigtsmæssigt helt at fjerne omstødelsesfristen i konkurslovens § 64.

Advokatforeningerne har anført, at afskaffelsen af kravet om ægtepagt ved gaver mellem ægtefæller i retsvirkningslovens § 30 betyder, at der ikke længere vil være sikkerhed for ægtefællers oplysninger om, at et aktiv er overdraget ved gave. Dette vil f.eks. gøre det nemmere for ægtefæller under en fagedforretning at hævde, at et aktiv, der

tilhører skyldneren, er overdraget til den anden ægtefælle som gave. Dette vil kunne forringe kreditorernes retsstilling, og den foreslåede ændring af konkurslovens § 64 afhjælper ikke dette.

Århus Universitet har anført, at der er behov for en bestemmelse som foreslået af Retsvirkningslovsudvalget (§ 31 i lovudkastet), hvorefter en ægtefælle, der modtager en gave fra sin insolvente ægtefælle, i nogle situationer hæfter for gavens værdi over for den insolvente ægtefælles kreditorer. Dette er navnlig relevant, når den insolvente ægtefælle har en enkelt stor kreditor, hvor konkurs kan være en dyrere og mere besværlig løsning end at kunne holde sig til gavemodtageren for gavens værdi.

3.20.2. Overvejelser

Udvalget har foreslået, at kravet om ægtepagt som gyldighedsbetingelse for gaver mellem ægtefæller ophæves, fordi den gældende ordning gav en kreditor mulighed for at påberåbe sig, at gaven er ugyldig, hvis ægtefællerne ikke har oprettet ægtepagt, selvom den pågældende kreditor ikke havde et krav mod giveren, da gaven blev givet. Børne- og Socialministeriet er enig med udvalget i, at dette af hensyn til ægtefællerne ikke er rimeligt, hvorfor ægtepagtskravet for gaver mellem ægtefæller er foreslået ophævet.

Det er ikke nyt, at en skyldner søger at "gemme" sine aktiver for sine kreditorer ved at hævde at have overdraget dem til en nærstående, f.eks. ægtefælle, samlever og børn. Sådanne situationer løses allerede i dag i praksis, og dette vil fremover også være tilfældet ved gaver mellem ægtefæller.

Med hensyn til udvalgets forslag til hæftelsesreglen i lovudkastets § 31 kan ministeriet henholde sig til Konkursrådets anbefaling om, at den foreslåede bestemmelse i § 31 ikke gennemføres, men at konkurslovens § 64 ændres således, at den fremover kommer til at dække indholdet af § 31. Det bemærkes, at Konkursrådet har oplyst, at det koster ca. 30.000 kr. at få indledt en konkurs, hvilket må anses for i mange tilfælde at være et mindre beløb sammenlignet med de forventede omkostninger ved f.eks. at føre en omstødsessag efter forslaget til § 31.

Med hensyn til omstødsesfristen i konkurslovens § 64 bemærkes, at ægtefællefinten typisk består i, at gavegiveren – på et tidspunkt, hvor denne frygter at blive mødt med krav, den pågældende ikke vil kunne betale – overfører aktiver til sin ægtefælle. Hvis der forløber mere end 2 år efter dispositionens fuldbyrdelse, inden gavegiveren begæres konkurs, kan den begunstigede ikke rammes af omstødelse efter den gældende bestemmelse i konkurslovens § 64. Er dispositionen fuldbyrdet tidligere end 6 måneder, men senere end 2 år, før der indleveres konkursbegæring mod gavegiveren, kan den begunstigede ægtefælle efter § 64, stk. 2, afværge omstødelse ved at føre bevis for gavegiverens solvens.

Gældende ret yder således efter regeringens opfattelse ikke et tilstrækkeligt værn mod ægtefællefinten.

På den baggrund foreslås det med et nyt stk. 4 i konkurslovens § 64 (§ 3, nr. 3, i følgelovforslaget), at gaver til skyldnerens nærstående, som stod i åbenbart misforhold til skyldnerens økonomiske forhold, uden tidsbegrænsning skal kunne fordres omstødt.

Som det fremgår af følgelovforslaget (de almindelige bemærkninger, punkt 2.4.2.), var Konkursrådet opmærksom på, at der også er et hensyn at tage til den begunstigede ægtefælle. Det kan således synes vidtgående at omstøde en gave, som er fuldbyrdet mere end 2 år før fristdagen, navnlig hvis ægtefællen var i god tro om skyldnerens insolvens, da gaven blev modtaget.

På den baggrund finder den foreslåede udvidelse af konkurslovens § 64 alene anvendelse for gaver, som stod i åbenbart misforhold til skyldnerens økonomiske forhold. Det nye stk. 4 i konkurslovens § 64 er med andre ord møntet på at modvirke skyldnerens overførsler af særligt værdifulde aktiver, herunder fast ejendom, værdipapirer, motorkøretøjer og lignende til sin ægtefælle.

Herudover er det efter bestemmelsen en betingelse for omstødelse, at det ikke kan godtgøres, at skyldneren hverken var eller ved overførslen blev insolvent og utvivlsomt havde tilstrækkelige midler til at dække sine forpligtelser.

3.21. Lovtekniske bemærkninger m.v.

3.21.1. Lovtekniske bemærkninger m.v. fra høringsparterne

Høringssvarene fra Advokatforeningerne, Datatilsynet, Forsikring & Pension, Finans-Danmark og Århus Universitet indeholder en række lovtekniske bemærkninger, herunder forslag til omformulering af enkelte bestemmelser samt afklaring af specifikke spørgsmål og anmodninger om præcisering af forståelsen af enkelte bestemmelser.

Disse bemærkninger vedrører bl.a. anvendelsen af begreberne "personfølsomme oplysninger", "gæld" og "bopæl", beskrivelserne af erstatningsansvarsloven og af kapital- og ratepension, de generelle bestemmelser om særeje og om formuedelingen, overgangsreglerne samt bestemmelserne om beskyttelsen af familiens bolig, aftaler om formuedelingen, regulerings- og misbrugskrav, kompensationskrav i særlige situationer, udtagelse af særejeaktiver, udtagelse af pensionsrettigheder ved død og ægtefællebidrag,

3.21.2. Overvejelser

Ved udarbejdelsen af det endelige lovforslag vil der blive taget hensyn til disse lovtekniske bemærkninger.